

Titulació	Tipus	Curs
Ciència, Tecnologia i Humanitats	OP	4

Professor/a de contacte

Nom : Abel Albet Mas

Correu electrònic : abel.albet@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es requereix el compromís d'assistir de manera regular a les sessions presencials de classe i de participar-hi activament. Per poder seguir aquesta assignatura cal tenir un domini de català i castellà igual o superior al nivell B2. Per poder seguir l'assignatura es molt recomanable poder llegir textos en català, castellà, anglès, francès i italià.

Objectius

Proposta acadèmica, científica, política i ètica:

L'assignatura consisteix en l'estudi de:

- els marcs fonamentals del pensament geogràfic des del naixement de la geografia moderna fins l'actualitat;
- l'epistemologia i la història de la geografia;
- les teories, conceptes i mètodes de la geografia;
- la geografia en tant que mirada crítica i dissident davant l'expressió espacial de la realitat social, política, econòmica i cultural.

Es busca assumir:

- el compromís crític i social de la geografia: les geografies crítiques com instrument d'interpretació i transformació del món;
- el compromís ètic davant les injustícies, desequilibris i desigualtats socials i espacials que el capitalisme i el neoliberalisme generen en la societat i en el món contemporani;
- el posicionament polític davant actituds, principis i iniciatives espacials que es donen en relació al territori;
- la implicació social en la transformació del territori, en tant que ciutadans i en tant que científics;
- la capacitat de generar un discurs crític i propi davant la realitat territorial, i davant els discursos externs i dominants.

Resultats d'aprenentatge

1. Interpretar els esdeveniments del món actual a partir del coneixement del pensament geogràfic.
2. Valorar de manera crítica i rigorosa les propostes d'altres disciplines relacionades amb el territori.
3. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
4. Saber obtenir, tractar i transmetre informació geogràfica i territorial a través de l'expressió oral, escrita, gràfica i cartogràfica.

Continguts

Programa (molt) orientatiu

- Geografia, la ciència social dels llocs.
- La geografia clàssica i precientífica.
- La institucionalització de la geografia.
- El determinisme ambiental.
- La geografia regionalista francesa.
- La geografia teòrica-quantitativa.
- Les geografies crítiques i radicals.
- Les geografies anarquistes.
- La geografia humanística, les geografies emocionals.
- La geografia en el context postmodern.
- Les geografies postmodernes: redefinint «l'altre» (gènere, orientalisme, postcolonialisme).
- Les geografies postmodernes: redefinint la cultura, els llocs i els paisatges.
- Les espacialitats «alternatives» i «antisistema»: les geografies del *sumak kawsay*, del comú, del *cooperatiu*...
- Geografies dels discursos i del territori.

- La geografia contemporània a Catalunya i a Espanya.
- Els geògrafs i les geògrafes i la seva activitat professional.
- Geografia i ensenyament.

- Geografia i ideologia; el coneixement situat; la necessitat del pensament espacial crític.
- Activisme i dissidència; el compromís crític i social de la geografia.
- Justícia espacial i responsabilitat territorial
- Cartografies crítiques.
- Geopolítiques crítiques.
- Reptes ambientals.
- Moviments socials urbans, okupacions, ZTA, el comú.

El programa definitiu de l'assignatura es repartirà durant la primera sessió de classe del curs.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Classes teòriques	29	1,16	2
Classes pràctiques	8	0,32	1
Activitats autònomes	48	1,92	3, 4
Assaig creatiu	10	0,4	1, 4
Preparació d'activitats	5	0,2	1, 4

Estructura del curs

Les classes presencials són «teòriques» (exposició per part del professor) i «pràctiques» (lectures, debats en fòrum a partir de textos).

Al Campus Virtual s'hi localitza documentació i informació imprescindible per al desenvolupament de l'assignatura, tant pel que fa als seus aspectes organitzatius com en relació als continguts temàtics de la mateixa. Es important tenir-hi accés sovint.

Eventuals estratègies d'ensenyament-aprenentatge desenvolupades pel professor:

- docència en classes magistrals;
- organització de les sessions de fòrum i debat;
- impartició de sessions de pràctiques;
- proposta i guiatge en lectures obligatòries;
- tutories dels treballs;
- desenvolupament de casos;
- eventualment, participació de conferenciants externs.

Activitats que, previsiblement, realitzaran els/les alumnes:

- assistència/seguiment ineludible a les sessions de classe;
- participació necessària en les sessions de fòrum i debat;
- participació necessària en les sessions de pràctiques;
- lectura sistemàtica de textos obligatoris; presentació de resums i ressenyes;
- exercicis realitzats durant les sessions de classe;
- desenvolupament d'un assaig breu (escrit, individual, tutoritzat pel professor);
- preparació i presentació pública (oral, en grup, tutoritzat pel professor) d'un fòrum de debat sobre una temàtica relacionada amb el pensament geogràfic;
- realització d'una prova escrita o oral.

Per imposició, la guia docent d'aquesta assignatura inclou la fórmula d'esmentar unes «competències», «hores», «activitats formatives» i «resultats d'aprenentatge», tot i que no s'adiu amb els criteris del professor.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Resums de lectures; exercicis, pràctiques i participació a l'aula	25%	20	0,8	3, 4
Ponència de debat temàtic	25%	5	0,2	1, 4
Assaig creatiu breu diniciació a la recerca	25%	20	0,8	1
Prova individual	25%	5	0,2	2

Avaluació de les classes teòriques:

· *Assaig creatiu breu d'iniciació a la recerca.* Oportunament el professor indicarà l'orientació temàtica de l'assaig. Treball escrit individual. Extensió entre 7.000 i 10.000 caràcters (incl. espais). Data límit de lliurament: a concretar (improrrogable). [L'avaluació valorarà l'expressió adequada, la coherència en el desenvolupament, el maneig de bibliografia, l'originalitat, etc. Suposa el 25% de la nota final].

· *Prova individual (examen).* Data: a concretar. [L'avaluació valorarà l'assimilació de coneixements, la capacitat d'anàlisi, de síntesi i d'interpretació de la part d'«apunts». Suposa el 25% de la nota final].

Avaluació de les classes pràctiques:

· *Ponència de debat temàtic a partir de les lectures proposades.* Treball col·lectiu (oral i escrit) dirigit per tres/quatre ponents seguint el calendari establert en la primera sessió de classe. Un cop presentada la seva ponència, els/les ponents tindran una setmana (improrrogable) per lliurar-la al professor en format escrit o gràfic per correu electrònic. [L'avaluació valorarà la preparació -incloent tutories obligatòries amb el professor-, la realització i la presentació oral -en grup- del debat, l'expressió oral correcta i adequada, el maneig de bibliografia, la feina en equip, la presentació gràfica i escrita dels resultats. L'avaluació d'aquesta part suposa el 25% de la nota final].

· *Lliurament de resums de cadascuna de les lectures obligatòries, participació a classe, exercicis i pràctiques.* Valoració i avaluació individual. Pel que fa als resums de les lectures, l'extensió màxima és 2.000 caràcters (incloent espais) per text; cal lliurar un mínim de blocs de resums; data de lliurament: durant el debat sobre cada bloc de lectures (improrrogable). Data de lliurament de la resta d'exercicis i pràctiques: durant la sessió presencial en la que es realitzin. [L'avaluació valorarà la presència, l'actitud, la participació i la implicació en els fòrums de debat i en les sessions teòriques, els comentaris i les aportacions a classe i en els debats, el lliurament de resums i pràctiques i la capacitat de síntesi i de captació-abstracció de les idees principals. Suposa el 25 % de la nota final].

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions. Per poder ser avaluat/da cal haver lliurat-presentat totes les parts avaluable, haver assistit a un mínim del 80 % de les sessions de classe i haver participat activament en les sessions de classe i de fòrum-debat. La no presentació d'alguna de les parts avaluable comportarà un «No avaluable» com nota final. Per poder recuperar (reavaluar) alguna part suspesa cal haver-se presentat a totes les parts avaluable. Només són recuperables (reavaluable) l'assaig creatiu i la prova individual: per tal d'aprovar l'assignatura cal assolir una nota mínima de 3,5 tant en l'assaig creatiu com en la prova individual. En la recuperació la nota màxima global serà un 5. La recuperació no servirà, en cap cas, per «millorar nota». La data per fer aquesta recuperació serà, en principi, la que proposi la Facultat.

Segons la normativa de la Facultat de Filosofia i Lletres i de la UAB, «la còpia o plagi de material, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delictes que serà sancionat amb un zero a l'activitat. Es considera "còpia" la reproducció, total o parcial, del treball d'una altra persona o font. "Plagi" és el fet de presentar com a propi tot o part d'un text d'un/a autor/a, sense citar les fonts». Aquells actes d'avaluació en què hi hagi hagut irregularitats (còpia, plagi) no seran recuperables. En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) en cap de les seves fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una falta d'honestat acadèmica i comportarà que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Els estudiants d'intercanvi que demanin avançar un examen han de presentar al professor un document escrit de la seva universitat d'origen que justifiqui la seva sol·licitud.

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Bibliografia

Bibliografia bàsica:

- ALBET, Abel, Núria BENACH (eds.) (2012). *Doreen Massey. Un sentido global del lugar*. Barcelona: Icaria.
- ALFARO, María Belén (et al.) (eds.) (2014). *Desafíos de la geografía. Teorías, métodos i perspectivas*. Santa Fe: Universidad Nacional del Litoral.
- ALLEN, John, Doreen MASSEY (eds.) (1995). *Geographical Worlds*. Milton Keynes-Oxford: The Open University Press-Oxford University Press.
- BAYÓN, Manuel, Nataly TORRES (eds.) (2019). *Geografía crítica para detener el despojo de los territorios. Teorías, experiencias y casos de trabajo en Ecuador*. Quito: Colectivo Geografía Crítica Ecuador / Ediciones Abya-Yala.
- BENACH, Núria, Abel ALBET (eds.) (2019). *David Harvey. La lógica geográfica del capitalismo*. Barcelona: Icaria.
- BENACH, Núria, Manuel DELGADO (2022). *Márgenes y umbrales. Revuelta y desorden en la colonización capitalista del espacio*. Barcelona: Virus.
- BLUNT, Alison, Jane WILLS (2000). *Dissident Geographies. An Introduction to Radical Ideas and Practice*. Londres: Guilford Press.
- BOOKCHIN, Murray (2022). *Ecología de la libertad. Surgimiento y disolución de la jerarquía*. Madrid: Capitán Swing.
- BRET, Bernard (et al.) (eds.) (2016). *Justicia e injusticias espaciales*. Rosario: Editorial de la Universidad Nacional de Rosario.
- CASELLAS, Antònia (ed.) (2022). *J.K. Gibson-Graham. Hacia una economía postcapitalista o cómo retomar el control de lo cotidiano*. Barcelona: Icaria.
- CORREA, Mauricio, Federico ARENAS, Voltaire ALVARADO (eds.) (2018). *Ética en Geografía. Reflexiones sobre espacios y territorios para el mundo en que estamos y el que se nos viene*. Santiago: Instituto de Geografía, Pontificia Universidad Católica de Chile.
- COX, Kevin (2021). *Advanced Introduction to Marxism and Human Geography*. Cheltenham: Edward Elgar.
- CRESSWELL, Tim (2013). *Geographic Thought. A Critical Introduction*. Chichester: Wiley-Blackwell.
- de SOUSA SANTOS, Boaventura, Teresa CUNHA (eds.) (2022). *Economías del buen vivir. Contra el desperdicio de las experiencias*. México: Akal.
- DÍAZ, Iban, Beltrán ROCA (2021). *El espacio en la teoría social. Una mirada multidisciplinar*. València: Tirant Humanidades.
- EGOZ, Shelley, Karsten JØRGENSEN, Deni RUGGERI (eds.) (2018). *Defining Landscape Democracy. A Path to Spatial Justice*. Cheltenham: Edward Elgar.
- FARINELLI, Franco (2016). *La invención de la Terra*. Barcelona: Societat Catalana de Geografia.
- FEATHERSTONE, David (2008). *Resistance, Space and Political Identities. The Making of Counter-Global Networks*. Chichester: Wiley-Blackwell.
- FERRETTI, Federico (et al) (2019). *Historical Geographies of Anarchism. Early Critical Geographers and Present-Day Scientific Challenges*. Londres: Routledge.
- FLÓREZ, María Juliana, Eryka Yuvelyre TORREJÓN (eds.) (2025). *Arturo Escobar. Transitar entre mundos desde el Sur*. Barcelona: Icaria.
- GARCÍA, Laura, Pablo ARIEL, María Regina CANO (eds.) (2024). *Devenires anticapitalistas: sociabilidades, territorios y autonomías. Experiencias desde el Sur Global*. Buenos Aires: CLACSO.

- GIBSON-GRAHAM, J.K.; Jenny CAMERON, Stephen HEALY (2017). *Retomemos la economía. Una guía ética para transformar nuestras comunidades*. Bogotá: Universidad Javierana [t.o.: *Take Back the Economy: An Ethical Guide for Transforming our Communities*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2013].
- GILMARTIN, Mary, Phil HUBBARD, Rob KITCHIN, Sue ROBERTS (eds.) (2024 3a ed.). *Key Thinkers on Space and Place*. Londres: Sage.
- HARVEY, David (2007). *Espacios del capital. Hacia una geografía crítica*. Madrid: Akal [t.o.: *Spaces of Capital. Towards a Critical Geography*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2001].
- HARVEY, David (2014). *17 contradicciones y el fin del capitalismo*. Quito: Instituto de Altos Estudios Nacionales del Ecuador [t.o.: *Seventeen Contradictions and the End of Capitalism*. Londres: Profile, 2014].
- HARVEY, David (2020). *Razones para ser anticapitalistas*. Buenos Aires: CLACSO.
- HARVEY, David (2021). *Espacios del capitalismo global. Hacia una teoría del desarrollo geográfico desigual*. Madrid: Akal [t.o.: *Spaces of Neoliberalization: Towards a Theory of Uneven Geographical Development*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2005].
- HARVEY, David (2022). *Les cròniques anticapitalistes*. Manresa: Tigre de Paper [t.o.: *The anti-capitalist chronicles*. Londres: Pluto Press, 2021].
- HENN, Sebastian, Judith MIGGELBRINK, Kathrin HÖRSCHELMANN (eds.) (2022). *Research Ethics in Human Geography*. Londres: Routledge.
- HOLLOWAY, Sarah L., Stephen P. RICE, Gill VALENTINE (eds.) (2003). *Key Concepts in Geography*. Londres: Sage.
- HUBBARD, Phil, Rob KITCHIN, Gill VALENTINE (2004). *Key Thinkers on Space and Place*. Londres: Sage.
- HUBBARD, Phil, Rob KITCHIN, Brendan BARTLEY, Duncan FULLER (2002). *Thinking Geographically. Space, Theory and Contemporary Human Geography*. Londres: Continuum.
- LEFEBVRE, Henri (2013). *La producción del espacio*. Madrid: Capitán Swing [t.o.: *La production de l'espace*. París: Anthropos, 1974].
- LOBO, Patricia (ed.) (2019). *Ser territorio. La geografía y el anarquismo*. Madrid: La Neurosis o las Barricadas.
- LUNDSTEEN, Martin, María Gabriela NAVAS (coords.). (2022). *Espai i... Reflexions sobre el paper de l'espai en les societats contemporànies*. Barcelona: Bellaterra Edicions.
- MARTÍNEZ, Layla (2020). *Utopía no es una isla. Catálogo de mundos mejores*. Madrid: Episkaia.
- MASSEY, Doreen (2005). *For Space*. Londres: Sage.
- NAREDO, José Manuel (2022). *La crítica agotada. Claves para el cambio de civilización*. Madrid: Siglo XXI.
- PIAZZINI, Carlo Emilio, Vladimir MONTROYA (eds.). (2022). *Cartografías, mapas y contramapas*. Medellín: Instituto de Estudios Regionales, Universidad de Antioquia.
- PRYKE, Michael, Gillian ROSE, Sarah WHATMORE (eds.) (2003). *Using Social Theory. Thinking Through Research*. Londres: Sage.
- RAMÍREZ, Blanca, Liliana LÓPEZ (2015). *Espacio, paisaje, región, territorio y lugar: la diversidad en el pensamiento contemporáneo*. México: Instituto de Geografía, Universidad Nacional Autónoma de México.
- ROUTLEDGE, Paul (2017). *Space Invaders. Radical Geographies of Protest*. Londres: Pluto Press.
- SMITH, Neil (2020). *Desarrollo desigual. Naturaleza, capital y la producción del espacio*. Madrid: Traficantes

de Sueños [t.o.: *Uneven Development. Nature, Capital and the Production of Space*. Athens: University of Georgia Press, 1984, 3ª ed., 2008].

SOLANA, Miguel (coord.) (2016). *Espacios globales y lugares próximos*. Barcelona: Icaria.

SPRINGER, Simon (2019). *Las raíces anarquistas de la geografía. Hacia la emancipación espacial*. México: Universidad Nacional Autónoma de México [t.o.: *The Anarchist Roots of Geography: Toward Spatial Emancipation*. Minneapolis: The University of Minnesota Press, 2016].

TAMBASSY, Timothy, Marcello TANCA (eds.) (2021). *The Philosophy of Geography*. Cham: Springer.

The Antipode Editorial Collective (ed.) (2019). *Keywords in Radical Geography: Antipode at 50*. Londres: Wiley.

La bibliografia definitiva es donarà a conèixer durant la primera sessió de classe del curs. Per a cada tema del programa el professor facilitarà una bibliografia específica.

Programari

Processador de textos (MS Word), power-point, acces a Internet.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura